

МОЛОДЬ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

столу”). Рідна школа. – 1997. – №2. – С.4.

14. Євдокімов О.В. Нові педагогічні технології навчання студентів. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. Харків. – 1997. посібник. – К.: – 1995. – 110 с.

15. Кравчина М., Романенко М. Організаційні основи економічної освіти в школі. Економіка України, – 1994, – №4.

16. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття. Вища школа. – №4,6. – 2002. – С.9 – 17.

17. Кремень В.Г. Освіта у ХХІ столітті. Освіта Україна – №8, 23 лютого 2000 року.

18. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. Стратегія реформування освіти в Україні. Рекомендації з освітньої політики. – К.: К.І.С. 2003. – 296 с.

19. Павленко А.Ф. Економічна освіта – важлива складова формування сучасного спеціаліста. Освіта України. – 1997, – 17 жовтня.

20. Прокопенко А.Ф. Людина у світі економіки та бізнесу. – Харків: Основа. – 1995. – 310 с.

21. Прокопенко І.Ф., Камишанченко Е.Н., Лозова В.И. Экономическое образование школьников: Пособие. – Харьков: Основа. – 1995. – 172 с.

22. Пехота О.М. Індивідуалізація професійно – педагогічної підготовки вчителя. Автореф. ... дис. докт. пед. н. аук. – К.: – 1997. – 52 с.

23. Шпак О.Т. Економічна підготовка педагогічних кадрів в системі безперервної освіти. – К.: “Четверта хвиля”. – 2000.

Ярослав Кепша, кандидат педагогічних наук, доцент

Національного університету нафти та газу
м. Івано-Франківськ

Григорій Левченко, кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник АПН України
м. Київ

Віталій Лола, кандидат педагогічних наук, старший викладач

Бердянського державного педагогічного університету

МОЛОДЬ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

У статті автори висвітлюють актуальні проблеми молоді, які виникли в ринкових умовах України, розглянуто способи вдосконалення молодіжної політики урядом України.

Постановка проблеми. Зміни, які відбулися в сучасному суспільстві висунули нетрадиційні вимоги для молоді, як з сторони державних структур так і з сторони європейського співтовариства. Молодь стала перед проблемами, які дуже важко вирішити самим через які вони подаються у вир самоутвердження через міграцію, підприємницьку діяльність. Сьогодні міграційні процеси молоді трактується двояко; з одного боку – це додаткові грошові витрати з певними ризиками в тих країнах де вони перебувають, покинуті сім'ї, родини, а з іншого – запорука гарантії стабільності їх матеріального стану. У зв'язку з останнім, дослідження та відшукання раціональних шляхів вирішення молодіжних проблем міграції, добробуту, перспективи утвердження є необхідною передумовою створення досконалої системи молодіжної політики в Україні [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання молодіжної політики в ринкових умовах України розкриті вченими-економістами, зокрема; М. Вачевським [1], В.Дубовиком, І.Лапшиним [2], М.Романюком [5], С.Макеєвим, О.Михальченком [3], О.Шульгою [7] та іншими. Проте, незважаючи на значні успіхи вчених у цій сфері, питання проблем молоді в нашій країні, а також і пострадянських країнах є дуже актуальним і належним чином не розкриті.

Мета статті – висвітлити основні блоки проблем, які впливають на утвердження молоді в ринкових умовах України, перелічити головні чинники, які впливають на міграційний, економічний потенціал молоді, фактори, які впливають на стабілізацію ринку в Україні.

Виклад основного матеріалу. Входження в ринкову економіку будь-якої країни – це не самоціль, а засіб підвищення ефективності своєї системи і рівня життя народу. На сьогоднішній день модель економічної реформи, яка була

перейнята від країн заходу і підпорядкована кожним новим урядом до наших здобутків, повертається до нас з новими вимогами та проблемами.

Минуло більше 15-ти років, та економічне становище України не покращилось, а стало ще більш непередбачуваним. Так, ми досягли багато позитивного в демократії, але пересічного молодого громадянина, сьогодні хвилює політично-економічне питання, яке, на жаль, є дуже невтішним. Оплата праці молодого спеціаліста з вищою освітою (бюджетна сфера) становить за рік приблизно 600 – 700 доларів США. Економісти стверджують: коли валовий продукт на душу населення менше семи тисяч доларів США, країна стає АВТОРИТАРНОЮ. Демократія повинна мати міцну базу – це не привілеія багатих, а реальність високо розвинутих країн. Демократія є тоді рушійною силою, коли працює на розквіт економіки, на створення добробуту людей, країни. Коли ж її розцінюють як всюдозволеність, то при низькій політичній культурі, правовій та економічній неграмотності, відсутності обґрунтованих мотивацій до активної праці, демократія, на наш погляд, відіграє негативну роль. Потрібно зупинитися, проаналізувати економічний розвиток, дати правильну оцінку, і розробити з допомогою спеціалістів реформу на один, три, п'ять років. Багато країн світу широко використали допомогу висококваліфікованих спеціалістів, фахівців із закордону і при цьому їх суверенітет та гідність не похитнулись. У нас в країні когось кидає в лихоманку від розуміння нормальної ідеї – використати досвід іноземця, чи групи іноземців як експертів у тих чи інших проблемах. До того часу, доки команда уряду не зрозуміє: чого, для кого, де, в якій кількості потрібно, за рахунок кого потрібно внесення корективів у саму реформу, реформа приносить ще більшу невизначеність і розгойдування економіки в країні.

“Але доки маємо те, що маємо” суспільство розділяється на дві непримиренні частини і при цьому розхитує та нагнітає як політичну, так і економічну нестабільність в країні. В цих умовах молодь шукає себе. У час безробіття, спаду виробництва виникає питання: чи зможуть усі групи населення гармонійно вписатися в систему взаємовідносин ринкової економіки, як вони будуть реагувати на всякі зміни? Відповідь напрошується неадекватна. Одні подалися в Португалію, Іспанію, Італію, США, Німеччину створюючи там свої вулиці: Стрийська, Львівська, Збаразька, кафе “Львів’яночка” тощо.

Емігранти, які виїжджають за межі держави, як правило, молоді і добре освічені. Їх від'їзд істотно знижує якість трудового, демографічного та інтелектуального потенціалу регіонів. Еміграція творчої, наукової, гуманітарної та інженерно-технічної інтелігенції за межі регіонів України, досягнувши на певному етапі критичної маси, створює серйозні перешкоди для економічного розвитку України. Звідси випливає, що характерними причинами зростання потужних закордонних потоків трудових мігрантів на сучасному етапі є: 1. Низький рівень заробітної плати в державному секторі економіки. 2. Висока вартість освітніх та медичних послуг, пов'язаних з навчанням у вищих навчальних закладах, лікуванням членів родини. 3. Значне поширення безробіття, особливо серед жінок та молоді. 4. Обмежені можливості знайти належну роботу. 5. Недостатня підтримка з боку держави малого та середнього бізнесу. 6. Низька вартість робочої сили, зайнятої в сільському господарстві, бюджетній сфері (освіта, культура, охорона здоров'я) [2], [5].

Сукупність цих чинників утворює простір стимулів для молоді, який включає: а) певний набір життєвих благ (транспортне сполучення, розвиток охорони здоров'я, освіти, культури, розвинуту торговельну мережу, сферу послуг, якість житла; б) можливість працевлаштування та забезпечення достатньо високого рівня життя; в) екологічну складову безпечної життєдіяльності; г) рівень політичної стабільності та особистої безпеки; д) специфічну складову, яка є різною для різних груп населення (наприклад, можливості для активного відпочинку ностальгія за рідною домівкою).

Регулювання міграційного руху молоді вимагає нових підходів в оцінці причин еміграції населення, оцінки їх соціального стану, умов життя, зайнятості. Батьки молодих емігрантів доживають свій вік у “пенсійних допомагах” держави і при цьому “піднімають” своїх внуків. Нелегко і молодим людям, які залишилися в Україні, відмовитись від мрії про улюблену професію і стати за прилавок комерційних магазинів, або залишити професію, пускаючись в “темні води підприємництва” – тих і других потрібно зрозуміти, допомогти їм вижити в складному і невсім зрозумілому світі. Для виходу з цієї ситуації уряд повинен терміново створити найближчим часом до п'яти мільйонів добре оплачуваних робочих місць (один з пунктів передвиборної програми Президента України Віктора Ющенка). Старе – зруйноване, нового ще немає. Люди і політики, державні структури

МОЛОДЬ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

тільки напрацьовують методи взаємовідносин, шукаючи свій стиль роботи, новий спосіб життя. Чіткості у всьому поки що немає. Звідси велика напруга, катаклізми, негативні явища, міжнародні скандали, релігійні, територіальні конфлікти – це не кращі показники для стабільності, якої так потребує суспільство сьогоденної України [6].

У державі домінує негативний фактор – відсутність об'єднаної ідеї. Люди стали цинічні, нікому і нічому не вірять. У столиці обіцяють краще життя, але “завтра”. Скільки раз обіцяли, а суттєвих змін в економічному становищі так і не відбулось: як піднімалися ціни на товари першої необхідності, так і піднімаються, як надавали молодим сім'ям допомогу так і надають, як водили людей за носа, так і водять. Не вичерпалось в людей і почуття гордості, але чим їм гордитися? Може тим, що вони діти своїх батьків.

Вплив релігії на формування духовного світу сучасної української молоді значною мірою визначається посиленням ролі церкви в суспільстві. При цьому відновлення позицій релігійних об'єднань з одного боку, є реакцією на попередню тотальну секуляризацію суспільного життя, а з другого – відбиває нинішнє зростання численних негараздів нашого життя і прагнення молодих людей знайти духовний захист. Це зумовлює співіснування і моди, і глибоких переконань у ставленні до релігії. У всьому цивілізованому світі важливу роль у створенні ідеалу відіграє церква, але в нашій країні цей вплив тільки налагоджується. Це важливе питання вимагає термінового розв'язання.

Єдиною опорою в складних ситуаціях сьогодення залишається сім'я. Але на неї тисне ріст цін, і всі катаклізми, які виникають у суспільстві. У цих умовах ринкова економіка повинна стати НАРОДНОЮ ринковою економікою, оскільки рушійні механізми будуть використовуватись не тільки як ефективний інструмент використання ресурсів, але і перетворення їх в умовах ринку на рівні можливості добробуту для всіх – виробників і споживачів. Це значить, що ці умови дозволять розкрити людський потенціал кожної сім'ї, дадуть простір приватної ініціативи, створять капітали, що сприятимуть індивідуальній творчій активності молодих сімей, і повному використанню особистих і сімейних заощаджень з метою урізноманітнення форм підприємницької діяльності. Це і є соціальна ринкова економіка, яка буде спрямована не тільки на використання ресурсів кожної сім'ї та споживача, але і на те, щоб досягнути досконалості, більшої кількості товарів та послуг за більш низькими цінами. В

успішному функціонуванні ринкової економіки буде внесок кожної молоді сім'ї у формі податків, які будуть максимально збалансовані, щоб негативно не відбивалися на асигнуванні діючих ресурсів, і дозволяли урядові за допомогою бюджету, в основному через інвестиції, перерозподіяти доходи, спрямовуючи їх на соціальні потреби. Щоб кожна молода сім'я відчувала підтримку уряду сьогодні не декларативно, а згідно з чітко визначеним законодавством.

Через правильне керування інвестиціями уряд реалізував би на ділі концепцію суспільства соціальної солідарності, задовольняючи потреби суспільства і людини, яка сьогодні бореться з бідністю. Національне багатство, що було створене попередніми поколіннями, майже безкоштовно перейшло до нових власників, які належним чином не сплачують податки, не сприяють розбудові держави, громадянського суспільства. Це позначається насамперед на стані духовної сфери – освіти, культури, медицини тощо, адже здійснюється їх мінімальне фінансування протягом тривалого часу через брак коштів у державі. Національне багатство перейшло в тіньовий бізнес, де було створено свою філософію та правила гри. Власну непорядність вони не соромлячись перекладають на державу, а та обирає до нитки народ і виводить свою мораль: “не обдуриш – не проживеш”. Свій вклад у формування подібної атмосфери вносять і авантюристи із закордону з числа любителів “половити рибку в мутній воді”. Але “партнери по бізнесу” непогані вчителі та посередники між українською і західною мафією, структурами наркобізнесу. Це не означає, що в західних країнах економіка позбавлена кримінальних елементів. В усіх країнах світу люди грають з державою, але за визначеними правилами. У нас державу хочуть перетворити на іграшку, або краще – помічника мафії. У цих умовах молодь пробує свої сили в різних бізнесових операціях, які приносять їй фатальні результати.

Головною причиною тотальної корупції в Україні є відсутність політичної волі вищого керівництва держави і слабка підтримка антикорупційної діяльності. Все ж народ надіється та вірить, що це питання буде доведено до кінця, більше того, були видані закони “Про боротьбу з корупцією” та “Концепція боротьби з корупцією на 1998 – 2005 р”. Останнім часом вживаються кардинальні заходи щодо розв'язання цих питань. Важливо, щоб вони не зупинились сьогодні, як це бувало не раз в історії України.

КОНСТРУЮВАННЯ ЯК СПОСІБ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ У СИСТЕМІ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Молодь не хоче і не буде стояти осторонь політично-економічних проблем своєї країни.

Висновки. Верховна Рада України переглянула бюджет 2004 рік, і це додає оптимізму в упорядкуванні нашого бюджету, що дозволить краще керувати політичними, економічними, фінансовими питаннями. Ми провели суттєві демократичні зміни, які мають незворотний характер, і явно викликають деякі моменти супротиву. Але й цей супротив буде подолано, бо є люди, які не представлені в вищих ешелонах влади це МОЛОДЬ УКРАЇНИ, яка має вплив на суспільну думку і цивілізовано закріплює цей процес змін. XXI - е століття – це час політичного та економічного росту нашої молоді України, це час молодих, творчих, компетентних українців та українок.

1. Вачевський М.В. Основи наукової інформації.

Підручник для студентів вищих навчальних закладів та учнівської молоді.– Відродження. 1995.

2. Лашина І.А. Особливості міжнародної міграції робочої сили в умовах формування економіки України.

3. Михальченко Н. Украинское общество; трансформация, модернизация или лимитроф Европы. 2001.

4. Регіональні відмінності в оцінці економічної і соціально-політичної ситуації. 1996.

5. Романюк М.Д. Трудова маятникова міграція населення Прикарпаття. Львів. Світ, 1996. – 232 с.

6. Передвиборна програма Президента України В.Ющенка. 2004.

7. Шульга О.М Проблеми формування державної регіональної політики. Міжнародна науково-практична конференція. – К, 1995.

Ванда Вишківська, аспірант

Національного педагогічного університету

ім. М. П. Драгоманова

м. Київ

КОНСТРУЮВАННЯ ЯК СПОСІБ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ У СИСТЕМІ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

У статті розглядається проблема підготовки майбутніх учителів до реалізації особистісно орієнтованого підходу до організації навчання шляхом формування у них основ технології конструювання навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Постановка проблеми. У сучасних умовах в нашій державі поглиблюються процеси демократизації всього суспільного життя. Вони ґрунтовно пов'язані з освітніми процесами. Життя вимагає переосмислення основних принципів організації навчання, трансформації методів та прийомів, які сприяли б перетворенню навчання у засіб всебічного розвитку особистості, зміни освітньої парадигми з когнітивно орієнтованої на особистісно орієнтовану. Традиційна когнітивно орієнтована освіта розв'язує завдання формування знань, умінь і навичок як першочергові, залишаючи на другому плані проблеми розвитку особистості. В результаті ми отримуємо спеціаліста, який є недостатньо підготовленим до виконання необхідних професійних функцій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У 70 – 90-ті роки питання зміни основної парадигми навчання, необхідності впровадження особистісного підходу до організації навчальної діяльності неодноразово порушувалось у працях

В.О.Сухомлинського, Б.О. Федоришина, І.Д. Беха.

Загальним проблемам підготовки вчителя присвячено дослідження О.А.Абдулліної, О.В. Безпалько, О.Г.Мороза, М.С.Севастьяк, В.О.Сластьоніна [1; 2; 3; 6; 7] та ін.

Значний інтерес становлять дослідження особливостей технологізації навчального процесу як неухильного дотримання змісту і послідовності етапів впровадження нововведень, що є суттєвою ознакою сучасних інноваційних процесів у сфері навчання і виховання.

Підходи дослідників до визначення поняття “педагогічна технологія” різноманітні. Так, відомий учений Борис Ліхачов розглядає педагогічну технологію як сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і поєднання форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу. Педагог-новатор Ігор Волков тлумачить її як опис системи дій учителя та учнів, які слід виконувати для оптимальної